

עין משפט
גור מוצה

צג:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

א א מ"י פ"ב מהלכות
גזילה הלכה י' סנה
לחין מ"י ק"ג ק"ד ט"ז ט"ח
מ"ח מ"ט שם ספ"ה ה'
ב ב מ"ח שם ה"ל ו' ותי'
בהשגות ובה"מ סנה
שם טושי"ע ח"מ מ"י שם
ספ"ה ה'
ג ג מ"ח שם טושי"ע שם
ספ"ה ו'
ד ד מ"ח שם הלכה ה'
טושי"ע שם ספ"ה ה'
וה"י שם ספ"ה ו' ותי' שם
ספ"ה ו'
ה ה ו מ"ח שם ה"ל י'
סנה שם טושי"ע ח"מ
מ"י שם ספ"ה ו'
ו ו מ"ח מ"י מהלכות
בבא קמא הלכה י' סנה
עשין קמ"ט טושי"ע י"ד מ"י
שם ספ"ה ו'
ז ז ח מ"ח מ"י מהלכות
גזילה והלכה ה"ל י'
סנה שם טושי"ע ח"מ
מ"י שם ספ"ה ו' וע"ש:

הגזול עצים. תנא רידן תנא שינוי דרבנן. וא"ת ולרבה דלית
ליה אפילו שינוי החזר לברייתו הוה דלורייתא כדפי'
במרוצה (לעיל דף קה: ושם) היכי משני מתמימן כדאביי לא מני
לשינוי וכרז אשי נמי לא דרב אשי מוקי לה דוקא בשינוי שאין חזר
יש לומר דהוה משני דמתני' לרבותא
נקט עצים משופים ועשאן כלים
לאשמועינן דלפי שינוי החזר לברייתו
קמי וברייתא קמשמע לן דשינוי
בעלמא הוה שינוי אף על פי שאין
שם כלי עליהן:

עצים ועשאן כלים בובני. דוקא
שיפוי כי האי שנעשה בכך
בוכיזי מועיל להשיב שינוי מעשה
וכן (ס) עבדיה נקריס נמי מהני אבל
שיפוי שאין משתנה שמו בכך לא
מהני וכן אמרין לקמן (דף טז.) גזול
דיקלא וקטליה לא קמי דיקלא ועבדיה
גובי לא קמי דגובי דדיקלא מקרי
אבל גובי ועבדיהו כשורי קמי מעיקרא
גובי והשתא כשורי:

לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו.
פירשמי במרוצה (לעיל דף טו.):

טוואו וארנו. וא"ת ארנו תיפוק
ליה משום טווייה וי"ל מאי
ארינה מיבי דכה"ג מפרש בסוף
מכילתין (דף ק"ט): **הא** דחוריה
חוריה והא דבוריה בוריה. ומרייהו
אליבא דכ"ע דחוריה חוריה אפילו
לר"ש לא הוה שינוי ובוריה כוריה אפי'
לרבנן הוה שינוי ורבא לא רצה למכך
כן דקסבר כוריה כוריה לא מקרי
לינון אלא כביעה והא דלא נקט רבי
חייא בר אבין הא דנפליה נפוליה הא
דכוריה כוריה דהא נפליה אפילו ר"ש
מודה דלא הוה שינוי דממוכה במילתיה
דכ"ע יט לומר אורחא דמילתא נקט
כל חד וחד דקודם סרוק עושין ניפון
ואין משהין זה אחר זה אלא מיד
מתקין וקודם כוריה עושין חיוורי
והשתא נפוליה חיוורי לכ"ע לא הוה
שינוי ובכוריה לכ"ע עלמא הוה שינוי
ובסרוק פליגי וי"ם שכתוב בהן
במילתיה דרבי חייא בר אבין הא והא
רבנן ולגיר' זו לרין לומר דבמיוורי
נמי פליגי כמו בסרוקי ומימה למה לא
העמוד תרייהו ככ"ע והא דנפליה
נפוליה והא דכוריה כוריה ושמא
קסבר רבי חייא בר אבין דנפוליה
נמי פליגי:

השתא צבעו דר"ש לא הוה שינוי.
לרבה דר"ש הוה שינוי והא
כר"ש הוה מאי למיפקר מצבע אכצע:
בקלא אפ"ן דלא עבר. והא
דמפליג בין ליתנו לביעה
לביעה גופא הו"מ לפלוגי בין עוברת
לשאין עוברת אלא דעדיפא ליה
לאיפלוגי בין קלא אפ"ן ללינון דתרייהו
לא הדירי לברייתן ולרבה לרבי שמעון
ערף ליתנו דלא הדר מצבע דהדר
ורבנן ערף להו צבע אפי"ג דהדרא
לפי שהוה שינוי מרובה מלינון שהוה
שינוי מועט אפי"ג דלא הדר:

רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן.
מימה הא בטוואו וארנו מודה
ולא פליגי אלא כצבעו משום דלא
חשיב ליה שינוי לפי שלא נשתנה גוף

הגזול עצים. משלם כשעת הגזלה. דמי עצים ולמר ואין חייב
להחזיר לו כלים דקמי בשינוי: **ודמי רחל הטעונה ליגזול.**
והערך ששוה עשוי הולך והגזמה יותר שלו הוא דקנהה בשינוי:
גמ' שפי שיך בעצם וקפטיה בלגנים וקפטיה בלגנים וקפטיה בלגנים
ומחליקין: **ונקטו.** מן הנעדרות:

הגזול עצים ועשאן כלים צמר ועשאן
בגדים "משלם כשעת הגזולה גזול
פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגזוה משלם
רמי פרה העומרת לילד ודמי רחל העומרת
ליגזול גזול פרה ונתעברה אצלו וילדה
רחל ונמטעה אצלו וגזוה משלם כשעת
הגזלה יהו הכלל כל הגזולים משלמין
כשעת הגזולה: **גמ'** אמרי עצים ועשאן
כלים אין שיפן לא צמר ועשאן בגדים אין
ליבנן לא ורמינהי הגזול עצים ושיפן אבנים
וסיתתן צמר וליבנן פשתן ונקרוה משלם
כשעת הגזולה אמר אביי תנא רידן קתני
שינוי דרבנן דהדרא וכל שכן שינוי
דאורייתא עצים ועשאן כלים בעצים
משופין ומאי נינהו נסרים דשינוי דהדר
לברייתא הוא דאי בעי משליף להו צמר
ועשאן בגדים בצמר טווי דשינוי דהדר
לברייתא הוא דאי בעי סתר ליה וכל
שכן שינוי דאורייתא ותנא ברא שינוי
דאורייתא קתני ושינוי דרבנן לא קתני
רב אשי אמר תנא רידן נמי שינוי דאורייתא
קתני עצים ועשאן כלים בוכאני דהיינו שיפן
צמר ועשאן בגדים נממי דהיינו שינוי דלא
הדר וליבון מי הוה שינוי ורמינהי ה"ל לא
הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור לבנו
ולא צבעו חייב אמר אביי לא קשיא הוא רבי
שמעון הא רבנן דתניא גזול טוואו וארנו
אין מצטרף לבנו רבי שמעון אומר אין
מצטרף והכמים אומרים מצטרף רבא אמר
הא והא רבי שמעון ולא קשיא "הא דנפציה
נפוצי הא דסרוקי סרוקי רבי חייא בר אבין
אמר הא דחוריה חוריה הא דכבריה כבורי
השתא (ס) יש לומר צבע לרבי שמעון לא הוה
שינוי ליבון הוה שינוי דתניא גזול ראשון
ראשון וצבעו ראשון ראשון וטוואו ראשון
ראשון וארנו אין מצטרף רבי שמעון בן
יהודה אומר משום ר' שמעון צבעו מצטרף
אמר אביי לא קשיא הא רבנן אליבא דר"ש
הא ר"ש בן יהודה אליבא דר"ש רבא אמר
לעולם לא פליגי רבנן עליה דרבי שמעון
בן יהודה ושאיני צבע הואיל ויכול להעבירו
ע"י צפון וכי קתני התם לא הספיק ליתנו
לו עד שצבעו פטור ואוקימנא כדברי הכל
בקלא אפ"ן דלא עבר אמר אביי ר' שמעון
בן יהודה ובית שמאי ור' אלעזר בן יעקב
ור"ש בן אלעזר ורבי ישמעאל כולהו סבירא
להו שינוי במקומו עומד רבי שמעון בן
יהודה הא דאמרן ב"ש מאי היא דתני' "נתן
לה חטין כאתננה ועשאן סולת ויתים ועשאן
שמן ענבים ועשאן יין תני חדא אסור
ותניא אידך מותר ואמר רב יוסף תני גוריון
דמאספורק

קמי כדלמך במרוצה (לעיל דף טו.) שינוי
קונה כתיבא ומינא והשיב את
הגזולה" מה תלמוד לומר אשר גזול אש
בעין שגזול יחזיר ואם לאו דמי בעלמא
בעי לשלומי: **למר ועשאן בגדים.**
להכי לא נקט ליבנו דלא מצעי' למר
וליבנו דשינוי' שאין חזר הוא אלא
אפילו גזול למר טווי וארנו דהדר
לברייתו דאי בעי סתר לה והו חוטיין
דמעיקרא אפי' הכי קמי: **נמי שינוי**
דאורייתא. דלא הדר קמי דקמי
אכל שינוי דרבנן לא קמי. ודקשיא
לך משפוי וליבון הוא דקנה וכלים
ובגדים למה לי הכי נמי קאמר:
כלים **בוכאני.** לכתוב דהיינו שיפן
ולכ"ע חקיקה: **בגדים נמטי.** פלגיי"ר
בלע"י דאין מלבנים אותו האמר אכל
היבא דלגנן קנייה: **נמטי.** אין האמר
חזר עוד לברייתו להיית כל מימא
וימא כפי עמיה: **לא הספיק ליפנו.**
לראשית הגז לכהן עד שצבעו:
פטור. דקנייה בשינוי ודמיס נמי לא
משלם ללאו גזול גמור הוא דלא משא
לדיה: **אין מצטרף.** דתנן כשחית
חולין' חמש רחלות גזווח כל אחת
מנה ופרס חייבות בראשית הגז
ולראשית הגז מהו הגזוה רחל לאמר
שירלה ובלבד ששתא נמינה חשונה
וקתני דלא גזו אחת ו'אצעה וכן
שיה וכן שליטה אין מצטרפות למנה
ופרס להחייב דקנהה בשינוי:
נפליה. יד ירפי"ר בלע"י ולא
הו שינוי כולי האי: **סרוקי.**
במסקר: **דכרכי.** בנפרית להחלין
יפה: **גזו ראשון ראשון** ונכטו.
לבד או שגזו ראשון ראשון ועוואו
וכל שעה כשהוא גזוה היה משנהו:
צפון. שיו"ן אכל ליבון לא
הדר לברייתו: **קלא אפ"ן.**
דומה למלכות: **במקומו עומד.**
אין זו מרשות בעלים הראשונים
ואפילו נשתנה: **אסור.** למזבח:
מאספורק

האמר וי"ל דלאו דוקא אמרו דבר אחד אלא כלומר בשיטה אחת וכו"ה"א איבא בכמה דוכתי:
ואתפאה

(6) לעיל סו. (תמורה ו.)
(7) [למקן לה:] (8) [הספיק]
לכ' לקמן ק"ג כ"ח מג.
(9) לעיל סו. [למקן לה:]
חולין קלה. (ס) [מי'
טעמיה טו. לר"ה לל].
(11) לעיל סו. תמורה ל.
(12) ויקרא ה. (13) בס"ה
טעף: דלורייתא. (ט) (דף
קנה.) (14) [ל' ועוואה
מהר"ש].

הגרות הב"ח
(6) ג"ב השתא (יש לומר).
הא"ת וי"ב הוסי' לא
נכרי' ליה: (7) תוס' ד"ה
עליו ובי' וכן כשירא
ועבדיה נקריס:

לעני רש"י
פלי"ר [פליגרייש].
לבר' רפי"ר. לחיה.
שירין [שבו"י]. סתן.

מוסף רש"י
הגזול עצים כ"י משלם
כשעת הגזלה. למר
ועלם בעלמא. אכל הללס
הבגדים קנה בשינוי
(1) תמורה ה. לא הספיק
ליבנו לו. לראשית הגז
לכהן (דע"י טו.). עד
שצבעו. יסבאל זה חורין
קלה. פטור. דקנייה
בשינוי. דהוה ליה כמיוק
מתנות הכוה"ן או שאלגן
(2) ואפילו דמיס לא
משלם. דאין קמי יסל
למחית כדן. יסיל לומר
לאחר חטו. אכל קודם
שצבעו מי משטפו וזה ט'
(3) רש"י טו. גזא חדא
אסור. לקרנן [לע"י טו.].